

SUSAG

Gespreksstarters

Voor Uitvoerders & Projectleiders

SUSAG

Schilders-, Afwerkings-,
Vastgoedonderhoud- en Glaszetbedrijf

Inleiding

Geef jij leiding?

Ben jij op zoek naar onderwerpen voor een goed gesprek over veiliger en gezonder werken om je medewerkers te inspireren? Kijk dan eens naar deze gespreksstarters en inspiraties!

Samen Veiliger Doen

Je kunt ze op allerlei manieren inzetten: in een 1 op 1 gesprek, tijdens de koffie of lunch, in een overleg, aan het begin van een toolboxmeeting, in de mails, via de app, print er eens een uit en hang hem op de deur van het toilet. Gepland. Of spontaan.

Misschien krijg je zelf ook ideeën voor een eigen gespreksstarter voor een open en eerlijk gesprek over veiliger en gezonder werken. Of misschien komt een van je medewerkers met een geweldige inspiratie!

Doe er je voordeel mee en laat zien dat je veiliger en gezonder werken belangrijk vindt. Niemand wil een ongeluk, toch? Dus Samen Veiliger Doen. Veel plezier ermee.

Wanneer doen we het goed genoeg?

Veiliger en gezonder werken: vinden jullie dat we het goed genoeg doen?

Wat doen we echt goed?

Waar laten we het weleens liggen?

Wat kunnen we veiliger en/of gezonder doen?

Wat ga jij (en ik) vandaag veiliger en/of gezonder doen? Vertel elkaar: Vandaag ga ik [benoem taak] goed en veilig doen.

Van fouten kun je leren, toch?

Iedereen doet weleens iets wat niet goed ging, en waarvan je achteraf dacht: "Waarom heb ik dat nou toch zo gedaan? Ik wist toch dat het zo niet ging werken!". Vraag elkaar naar voorbeelden hiervan, en vertel wat je er van geleerd hebt.

Tip 1: begin, als leider, zelf als eerste, dan wordt het voor de rest makkelijker om ook hun verhaal te delen.

Tip 2: heb je een wat grotere groep: vraag mensen om dit in twee- of drietallen te bespreken. Dat voelt veiliger.

Vraag daarna in de groep wie wat wil delen, om zo van elkaar te leren en goede ideeën op te doen.

FF snel, of toch maar liever niet?

Enig idee wat 'olifantenpaadjes' zijn? (antwoord: paadjes die olifanten en andere dieren maken om de bocht af te snijden, da's sneller; in het werk is 'ff snel' niet altijd veilig).

Welke 'olifantenpaadjes' ken jij in ons bedrijf of neem je zelf weleens?

Op een schaal van 1 tot 10: hoe veilig en gezond is dat? (vraag iedereen naar het cijfer en schrijf die (zonder namen) op een flipover of bord)

Wat kunnen we samen en wat kan jij zelf doen om olifantenpaadjes niet te nemen/te laten ontstaan?

Wat is onze risico TOP 5?

Er zijn altijd risico's. Welk risico vind jij in jouw/ons werk het grootst?

Gaan we daar goed genoeg mee om, of kunnen we dat beter doen? Hoe dan?

Tip: kijk eens in de Arbocatalogus voor jouw bedrijfstak. Daar staan heel veel praktische tips in.

Vier je successen! Waarom ging iets GOED?

Welke lastige klus hebben we de afgelopen tijd echt heel veilig en gezond gedaan?

Wie en wat maakte dat dat een succes was?

Gebruik je boerenverstand. Simpel, toch?

We zeggen vaak: 'Gebruik je boerenverstand'. Maar wat is dat eigenlijk?

Wist je dat ieders boerenverstand verschillend is? Want iedereen is anders en heeft andere opleidingen afgerond en ervaringen opgedaan.

Wat is jouw gezond boerenverstand als het over het gebruik van een ladder of trap gaat?

Welke verschillen zijn er in jullie team hierover?

Wat zijn de verschillen met de afspraken/de veilig werk procedure in jullie bedrijf?

Welke verschillen zijn oké, en welke niet?

Tip: hier kun je natuurlijk alle soorten werkzaamheden, gereedschappen en materialen als voorbeeld voor gebruiken, bijvoorbeeld over iets waar net een bijna-ongeluk of een gevaarlijke situatie mee is geweest.

De macht der gewoonte veranderen

Oude liefde roest niet. Oude gewoontes ook niet. Die zijn hardnekkig. Nieuwe gewoontes aanleren kost tijd, aandacht en een hoop aanmoediging.

Welke oude, onveilige of ongezonde gewoonte (die het werk minder veilig of gezond maakt) zou jij willen afleren?

Hoe kunnen wij, als jouw leidinggevende en collega's daarbij helpen?

Tip: Wist je dat veranderen het beste gaat als je iemand aanspreekt en aanmoedigt op het moment dat je hem/ haar iets onveiligs/ ongezonds ziet doen?

Een goede voorbereiding is het halve werk

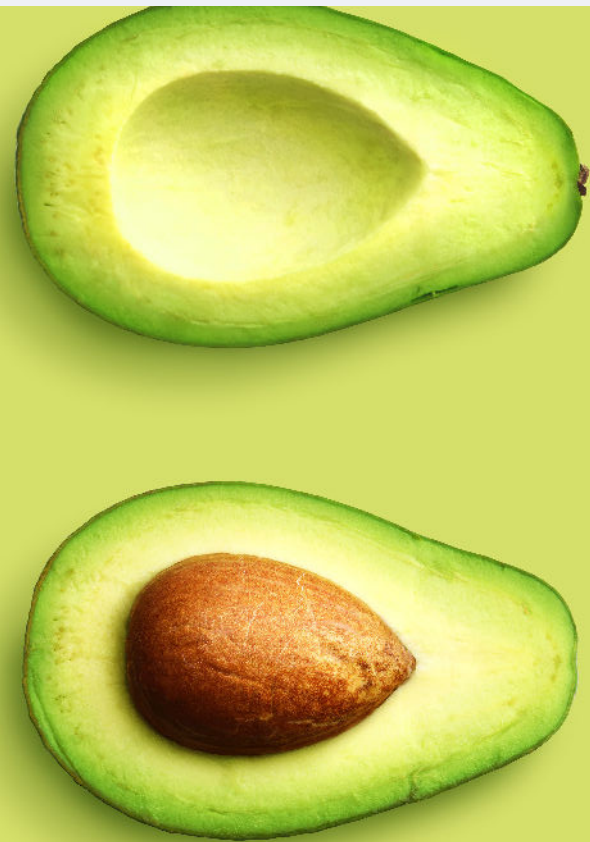
We hebben regelmatig nieuwe werkzaamheden, nieuwe afwerkproducten (die vaak een gevaarlijke stof bevatten), nieuwe werkplekken enzovoort.

Hoe beter we dat voorbereiden, hoe makkelijker, gezonder en veiliger we kunnen werken.

Zijn we daar als bedrijf (werkvoorbereiding, calculatie, inkoop, verkoop, management, leidinggevenden) goed genoeg in, of kan het beter?

Wat doen we goed?

Wat kan beter? En hoe dan?

Jong geleerd is oud gedaan

We werken weleens met stagiaires en jongeren. Die weten nog niet alles en lopen dus grotere risico's.

Hoe kunnen we hen beter begeleiden? Wat moeten ze absoluut weten?

Wat kunnen we als bedrijf (nog meer) doen om te zorgen dat ze 's avonds gezond en wel thuis komen?

Heb je meer begeleiding, training, handige info, tijd, ... nodig?

Wat kun jij zelf doen om stagiaires en leerlingen te helpen met veilig en gezond werken?

Tip: Werk jij op dit moment samen met stagiaires/leerlingen? Vraag hen wat zij nodig hebben.

Eén foto vertelt meer dan duizend woorden

Vraag iedereen om de dag/week voor een overleg of toolboxmeeting foto's te maken en die naar jou te appen of mailen:

- A. Van veilig en gezond werk, spullen of situaties die veilig en gezonder werken mogelijk maken.
- B. Van werkzaamheden, spullen of situaties die veiliger en gezonder kunnen.

Print ze uit, of maak er een diavoorstelling van op de computer.

1. Vraag aan iedereen er iets over te zeggen: wat is goed, wat kan beter?
2. Bespreek de overeenkomsten en verschillen.
3. Hebben jullie ideeën om dat wat niet goed was vanaf nu beter te gaan doen? Hoe ga je dat aanpakken?

Leren van elkaar: hoe doe jij je werk?

Spreek een week af waarin iedereen in tweetallen, om de beurt kijkt HOE de ander werkt.

Bespreek vóór je dat gaat doen, dat het gaat om leren van elkaar. Iedereen doet immers zijn of haar best en niemand wil een ongeluk of ziek worden.

Kijk rustig en vanaf een (klein) afstandje HOE je collega zijn of haar werk doet. Maak eventueel wat foto's.

Hoe doet je collega zijn of haar werk? Rustig, snel, gehaast, doordacht, netjes, rommelig, veilig, gezond, ...?

Wat doet hij/zij veilig en gezond, en wat kan beter?

Zijn er misschien gewoontes ingeslopen die het werk minder veilig en gezond maken voor je collega zelf of voor de anderen eromheen?

Waar kun je je collega een complimentje over geven?

Vraag na deze week aan ieder tweetal (met meerdere tallen bij elkaar) wat ze opgevallen is. Zijn er nog ideeën of tips naar boven gekomen over wat beter kan?

Doe eens net of je nieuw bent...

Ze zeggen weleens: 'wil je ergens goed in worden, ga er dan les in geven'.

Doe een toolbox eens anders. Pak er bijvoorbeeld een stuk gereedschap bij, ga bij een machine staan, of laat een foto zien van risicovolle werkzaamheden, en vraag jouw medewerkers om net te doen of jij nieuw bent. Wat moeten ze jou dan vertellen over veilig en gezond werken?

Tip: heb de instructie of veilig werkmethode bij de hand zodat je bij twijfel het gelijk uit kunt zoeken.

Tip: kijk vooraf in de arbocatalogus om te zien wat voor tips daar in staan voor die machine en/of klus.

Waarom vind jij veilig en gezond werken belangrijk?

Iedereen wil veilig en gezond thuiskomen, maar het gebeurt vaak dat mensen er pas echt op gaan letten nadat zij zelf of een collega iets ernstigs hebben meegemaakt. Bijna iedereen heeft zo'n ervaring.

1. Begin zelf, als leider. Dat breekt het ijs. Vetrel wat er gebeurd is, wat het met je gedaan heeft en wat je ervan geleerd hebt.
2. Vraag je medewerkers om in tweetallen elkaar iets te vertellen over zo'n ervaring.
  - Wat is er gebeurd?
  - Wat heeft het met jou gedaan en wat heb je geleerd?

Tip: Wil iemand iets niet vertellen? Prima. Soms is iets (nog) te groot om over te praten. Maak een inschatting of het goed is om met die persoon eens apart te praten; zou hij/zij misschien gebaat zijn met hulp?

Reflectievraag aan jou als leidinggevende: kunnen jouw medewerkers altijd bij jou aankloppen om te praten over iets dat ze dwars zit of bezighoudt?

Je kunt niet alles tegelijk verbeteren. Hoe kies je?

Net als een huishouden, heeft een bedrijf een portemonnee. En meestal zijn er te veel wensen voor de hoeveelheid geld die je kunt uitgeven.

1. Roept u maar! Welke wensen hebben jullie met betrekking tot de volgende categorieën, om veiliger en gezonder te kunnen werken? Welke...

- veiligere gereedschappen;
- betere PBM's;
- minder gevaarlijke producten (gevaarlijke stoffen) om mee te werken;
- betere middelen om veilig op hoogte te werken;
- enzovoort.

Schrijf alles wat genoemd wordt op een flipover/smartboard.

2. Bespreek met elkaar: 'Welke van deze wensen zijn voor jullie het meest belangrijk? Maak samen een top 3.'

3. Hoe kunnen jullie dat gaan regelen?

- Wat moet je daar nog voor uitzoeken?
- Wie willen meehelpen?

Leren van dingen die misgaan: ben jij deze week nog goed weggekomen?

Bijna iedere dag gaat er wel eens iets mis of bijna mis. Vraag je mensen om dat altijd door te geven. Want dan kun je er samen van leren. Sta aan het einde van de week eens stil bij wat anders ging dan bedoeld was, zonder dat het gaat over goed en fout. Want niemand wil een ongeluk en 100% alles bewust en goed doen bestaat niet. We doen allemaal wel eens iets dat niet gaat zoals we willen.

Vraag je medewerkers:

1. Waar ben jij goed weggekomen deze week?
2. Wat heb je ervan geleerd?
3. Kunnen anderen er iets van leren?

Wordt er gelachen als iemand durft te zeggen wat niet goed ging? Humor kan heerlijk zijn, uitlechten is een ander verhaal. Zorg ervoor dat iedereen zich veilig voelt om zijn of haar verhaal te doen. Geef daarbij zelf het goede voorbeeld.

Werken jullie met mensen die de Nederlandse taal niet of niet goed machtig zijn? Goed communiceren is altijd al een uitdaging, maar dan nog meer! Voor iedereen. Praat eens met elkaar over hoe dat gaat.

Praten met mensen die een andere taal spreken

Een paar tips om beter met anderstaligen te praten:

- Heb geduld en toon respect, dan begrijp je elkaar beter.
- Besef dat veel mensen het lastig vinden om (geregeld) te zeggen dat ze iets niet (goed) snappen. Als je dan vraagt: 'Heb je het begrepen' dan zul je een ja als antwoord krijgen. Vraag liever: wil je alsjeblieft vertellen wat ik net gezegd heb/gevraagd heb aan jullie.
- Ga eens met je medewerkers samenzitten en schrijf met elkaar Nederlandse (vak)woorden op van werkzaamheden die jullie vaak doen en spullen die jullie geregeld gebruiken. Vertaal ze of laat ze vertalen.
- Plak stickers op veelgebruikte spullen met de namen in verschillende talen, óók in het Nederlands.
- Begrijpt de ander jou niet? Gebruik andere, eenvoudige woorden. Gebruik vertaalapps, zoals Google translate, maar besef goed dat deze niet altijd goed vertalen.
- Gebruik digitale woordenboeken, bijv. www.mijnwoordenboek.nl
- Voorlichting geven over veilig & gezond werken? Plaatjes en 'stomme films' werken beter; kijk bijvoorbeeld eens op <https://www.napofilm.net/nl> voor allerlei filmpjes.
- Technische woorden vertalen? Er is een begrippenlijst VCA, die maar liefst in 19 talen beschikbaar is! www.ssvv.nl/opleiding/vca-examens#begrippenlijsten

Als het toch misgaat...

Soms gaat het mis. Heel erg mis. En dan moet je in actie komen.

Veel mensen hebben de neiging om zonder nadenken te gaan redden of blussen. Maar ieder jaar weer lopen mensen hierdoor verwondingen op of overlijden daardoor zelfs.

Dát voorkomen is óók een van de redenen om je BHV op orde te hebben EN waarom regelmatig trainen zo gek nog niet is.

1. Ga met elkaar iedere maand of om de twee, drie maanden naar een risicovolle werkplek toe. Van die plekken waar voorzorgsmaatregelen nemen en 'eigen veiligheid eerst' van levensbelang is.
2. Vraag: wat doe je als het fout gaat? En wat doe je absoluut niet?

Tip: Maak hier geregeld tijd voor. Ook als je er geen tijd voor hebt. Want juist dan neemt het risico op verkeerd handelen toe. En sommige situaties wil je echt niet meemaken.

Veilig voelen voor andere mensen: publiek en kinderen

Werken jij en jouw medewerkers op plekken waar publiek rondloopt, misschien wel kinderen? Vaak zijn die zich niet of onvoldoende bewust van de gevaren. Een flinke uitdaging, en dat het een keer fout gaat is misschien wel je ergste nachtmerrie. Hoe zorgen jullie er samen voor dat de kans op een (ernstig) ongeval zo klein mogelijk wordt? Wat kun je vóór je daar naar toe moet al te weten komen? Welke afspraken kun je maken met de beheerder van die plekken? En kun je vooraf al bespreken wie wat doet als toch blijkt dat het niet veilig (genoeg) is?

1. Ga eens met je medewerkers in gesprek over de ideeën die zij hierover hebben.
2. Welke acties gaan jullie nemen?

Altijd mooi weer?

Werk jij (geregeld) lekker in de buitenlucht?

Soms betekent dat ook dat je doorwerkt, weer of geen weer. Of dat je extra lange dagen maakt om die klus af te maken vóór het weer omslaat. Dat doe je gewoon, toch? Want het hoort erbij. Maar waar ligt voor jou de grens tussen doorwerken en stoppen? En hoe is dat voor jouw medewerkers?

Weten jullie dat van elkaar? Wie beslist er uiteindelijk? Wat kunnen jullie doen om bij meer extreme weeromstandigheden toch zo veilig en gezond mogelijk te werken?

Alleen werken

We werken geregeld alleen. Ook dan wil je 's avonds gezond en wel thuiskomen, toch? Oók als je voor een grote uitdaging komt te staan. Wat voor uitdagingen zouden dat kunnen zijn?

Denk je dan wel eens: 'als dat maar goed gaat?' of 'oef, daar kwam ik goed weg'?

Hoe kunnen we vooraf goed inschatten of een klus met minimaal twee mensen gedaan moet worden? Waar moeten we dan op letten?

Wat spreken we af als blijkt dat we het niet goed in hebben geschat, of als de omstandigheden (ineens) anders zijn? Stoppen we dan? Wachten we op hulp? Wie beslist dat? Jij, of wij samen? En wie voert het overleg met een eventuele opdrachtgever, als die het er niet mee eens is?

Veilig werken doen we samen.

PBM's - hoe hou je ze schoon en goed?

Pak jullie PBM's (die van jezelf) er eens bij, en vraag aan je medewerkers wat ze weten over onderhoud en over het vervangen ervan.

Zelf hier niet echt in thuis? Kijk eens op de gebruiksaanwijzing of vraag het je leverancier. Tegenwoordig zijn hier steeds meer korte filmpjes over. Jullie preventiemedewerker kan jullie hier meer over vertellen.

Doe er je voordeel mee. Praat ook eens over hoe je ze goed gebruikt.

Veilig & gezond werken: jouw zorg, de mijne of van ons allemaal?

Taakverdelingen zijn meestal best helder. De een doet dit, de ander dat en samen maken jullie er iets moois van. En als het niet meer goed werkt, dan worden er nieuwe afspraken gemaakt.

Hoe doe jij dat als het over veilig & gezond werken gaat, dus: over de kans zo groot mogelijk maken dat je iedere dag weer gezond en wel thuiskomt?

Zet met elkaar eens op een rijtje welke veiligheidstaken er zijn en wie wat doet. Loopt dat lekker? Worden er taken dubbel gedaan? Of misschien niet?

Welk cijfer geef jij jezelf voor de manier waarop jij zorgt voor de veiligheid van jezelf en collega's?

Vind je dat dat beter kan? Maak dan een paar heel duidelijke afspraken met elkaar.

Een tip: spreek bijvoorbeeld af dat iedere collega jou mag aanspreken als je iets onveilig of ongezond doet. En andersom natuurlijk ook. Spreek af dat als jij wordt aangesproken, je dank je wel zegt. Omdat je collega zorg voor jou heeft. En doe het dan veiliger en gezonder.